

Knihy s ambicemi

Naším cílem je růst knižního trhu, zvláště když roste ekonomika, říká spisovatel Martin Vopěnka.

PÁTEČNÍ ROZHOVOR

str. 12–13

Rok 2015 Speciál

V pondělí 21. prosince si v deníku E15 přečtete přehled nejvýznamnějších politických a ekonomických událostí letošního roku.

➔ CZK/EUR • 27,030 / 0,000 Kč ➔ CZK/USD • 24,935 / -0,209 Kč ➔ PX • 931,85 / +0,18 % ➔ EURO STOXX 50 • 3 315,82 / +2,13 % ➔ ZLATO • 1052,65 \$ / -1,35 %

KOMENTÁŘ: PRAHA: PROTEST PROTI NEUMĚTELSTVÍ / str. 14

Krátce

Vlaky z Plzně uspěly v Německu

Škoda Transportation vyrobí 39 souprav RegioPanter pro britskou společnost National Express Rail, která zvítězila v soutěži na zajištění příměstské dopravy v okolí Norimberku. **str. 5**

Investoři oslavili zvýšení sazeb

Frontálním útokem na světové akcie a evropské dluhopisy oslavili investoři první zvýšení úrokových sazeb Fedu po téměř jedné dekádě. Globální akciové trhy podražily v průměru takřka o půldruhého procenta. **str. 8**

Ropaři z USA odstartují vývoz

Američtí těžaři ropy mohou pomalu začít slavit. Pět let se snažili přesvědčit vládu a Kongres, aby zrušily zákaz vývozu ropy z USA platný od roku 1975. Letos uspěli. **str. 10**

twitter.com/e15news

PAVLA PALAŠČÁKOVÁ:

Doufám, že Putinova pochvala Trumpa zafunguje jako polibek smrti.

Obr A380 pravidelně v Ruzyni

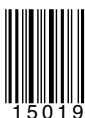
Kapacita linky z Dubaje do Prahy **vzroste na**

519

cestujících. Poprvé tak například **14** pasažérů v **první třídě** bude moci využít **palubní sprchu.**

Aerolinky Emirates začnou do Prahy posílat největší letadlo světa, Airbus A380. Poprvé se **na každodenní lince z Dubaje do Prahy** ukáže 1. května 2016. Na pravidelných linkách do Česka dosud tento letoun žádná společnost nenasadila. **BYZNYS** / str. 4

9 771803 454307 15019

Zápisník
Mariana Hronka

Netušené významy

Ruský prezident Vladimir Putin vnesl nové světlo do nekonečných debat, zda na východě Ukrajiny bojují ruští vojáci. Ukázalo se, že je to zcela umělý a čistě terminologický problém. V Rusku totiž kromě vojáků existují ještě „lidé plnící jisté úkoly, mimo jiné ve vojenské oblasti“. Pan prezident prohlásil, že jejich přítomnost ruské vedení nikdy netajilo. „Neříkali jsme, že tam nejsou,“ pravil doslova. Mohl dodat, že neříkali ani opak tohoto sdělení – někdy je skutečně moudřejší neříkat ani to, ani ono. Pokud to tedy jde.

Něco ale o východní Ukrajině přece jen bylo nutné říci. Zprávy o tom, že v Donbasu operují ruští vojáci, označil Kreml za nepravdivé. Zcela v souladu se skutečností. Jen o lidech plnících jisté úkoly, mimo jiné ve vojenské oblasti, nepovažoval za nutné se zmiňovat. Až nyní prezident Putin pochopil, do jakého zmatku tím nebohým obyvatele Západu dostal. Ti ve své prostoduchosti – zaviněné doajista relativizací morálky a odklonem od tradičních hodnot – házeli vojáky pravidelných jednotek a lidi plnící jisté úkoly, mimo jiné ve vojenské oblasti, do jednoho pytle. „Uvědomte si ten rozdíl!“ nabádal ruský vůdce auditorium trochu káravě.

Tohle se tedy vysvětlilo. Ale co další zkratkovitě představy, na nichž lpíme? Nezbyvá, než si stále připomínat, že každá informace z Kremlu může skrývat pro nás netušené významy.

Protagonisté dne

Marek DOSPIVA

SPOLUMAJITEL PENTY

Investiční skupina podepsala se Sberbank Europe smlouvu o koupi 99,5 procenta akcií ve Sberbank Slovensko.

str. 4

Tomáš IGNAČÁK

ŠÉF ŠKODY TRANSPORTATION

Podnik vyrobí pro britskou National Express Rail 39 souprav RegioPanter. Zajistí příměstskou dopravu v okolí Norimberku.

str. 5

LEVENTE BALOGH

PREZIDENT CEMW

Holding konsolidoval maďarský trh minerálních vod. Několika tamním tradičním hráčům tak pomohl vrátit se po letech k zisku.

str. 6

DESTRUKTIVNÍ VLÁDA

Foto Euro bynek Glos

BÝVALÝ PREZIDENT VÁCLAV KLAUS kritizoval vládu za ničivé zásahy do ekonomiky a podnikání. Kabinet zdánlivými maličkostmi mění celý ekonomický systém, řekl po debatě Euro Business Breakfast na téma anti-ekonomická hospodářská politika dneška. Klaus zmínil například zavedení elektronické evidence tržeb či zákaz kouření.

Vyhláška herní automaty v Praze nezakazuje

■ Na povolených místech budou moci klasické herní přístroje i videoterminály zůstat. A netýká se to jen luxusních kasin.

Pavel Otto

Všechny herny v hlavním městě s výjimkou kasin od ledna neskončí, jak tvrdí pražští zastupitelé. Ukazuje se, že vyhláška, kterou koncem listopadu přijali, není vůči klasickým automatům ani videoloterijním terminálům až tak přísná. Do obou typů přístrojů bude možné dál házet peníze na všech povolených místech. A odebrání licencí ostatním provozovněm se protáhne.

„Vyhláška obsahuje jen výčet adres, na kterých je dovoleno provozování loterií a jiných podobných her spolu s úpravou času, v němž je to povoleno. Vyhláška tudíž absolutně neřeší druh herního režimu, ve kterém mohou být loterie a jiné podobné hry provozovány,“ potvrdil

deníku E15 náměstek ministra financí Ondřej Závodský zodpovědný za problematiku hazardu. Úřad proto bude kontrolovat jen místo a čas pro provozování loterií a jiných podobných her, nikoli to, zda je to v restauraci, herně či kasinu.

Metropole
z hazardu jen od ledna
do konce září inkasovala

675

miliónů korun. Dotuje
z nich sport
a kulturu.

Podle zastupitelstvem schváleného dokumentu platného od začátku příštího roku má být zrušeno 212 provozoven, dalších 101 by mělo zůstat. „Překvapením hlasování je nulová tolerance pro Prahu 4, jež se tak řadí k Praze 5 a 7,“ uvedl po minulém jednání

zastupitelů Ondřej Mirovský (SZ). Šéf pražských zelených si pochvaloval i to, že „ambiciózní redukce automatů“ bude mnohem rychlejší než ty dosavadní. To však neznamená, že více než dvě stovky heren budou už 1. ledna zavřené. „Zahájíme kolem 180 správních řízení o zrušení povolení, jejichž délku nelze odhadnout,“ uvedl Závodský.

Řízení zpravidla skončí za pět až šest měsíců, ale odebrání licencí může trvat i roky, protože provozovatelé se budou odvolávat. Podané rozklady posuzuje komise v čele s ministrem Andrejem Babišem (ANO), kde se stížnosti často zadrhnou, a to i proto, že řeší případy z dalších měst, která automaty také omezují či zakazují.

Práce úředníků přitom bude mnohdy zbytečná. Bez ohledu na vyhlášku řadě pražských provozoven vyprší povolení v letech 2017 až 2019. Zástupci hazardní branže varují, že se kvůli vyhlášce, která neobsahuje nějakou přechodnou dobu, hodlají soudit o zmařených investicích a ušlých zisků.

Zákon urychlí stavbu tratí a dálnic

■ Ministr dopravy Ťok se nechal inspirovat ve Velké Británii, kde příprava staveb zabere polovinu času než v tuzemsku.

Jan Šindelář

Rezort dopravy oprašuje nápad vypracovat zvláštní zákon, který by zrychlil stavbu důležitých dopravních staveb, hlavně vysoko rychlostních tratí a dálnic. Norma je ve stadiu debat

na ministerských poradách, ale měla by vycházet z několika základních principů. U důležitých staveb by měla zdoluhavé přípravné procesy nahradit vůle parlamentu.

ho rozvoje regionů. Změna zásad totiž bývá jednou z největších brzd výstavby a slouží i jako hřiště pro politické tahanice. Na celou trasu by se také uplatnila

nemožnost odvolání proti vyvlastnění pozemků. Dnes nelze začít stavět, dokud se nevypořádá poslední metr čtvereční. Nově by dělníci mohli začít kopat i přes odpor vlastníka, který by se mohl soudit jen o cenu. Věc má ale háček, vyžádala by si zásah do ústavy.

„Ministerstvo dopravy proto problém projednává s ministerstvy průmyslu a obchodu a zemědělství, která také mají se zdoluhavou přípravou infrastrukturních staveb problémy,“ uvedl Ťok. Podle něj s návrhem zásadní

problém neměla při předběžném jednání ani parlamentní opozice.

Ministr se mimo jiné nechal inspirovat při návštěvě Velké Británie, kde zjistil nelichotivou statistiku. Zatímco na ostrovech v případě rychlotratě uplyne od rozhodnutí vlády po první kopnutí zhruba osm let, v tuzemsku se to odhaduje nejméně na patnáct, spíše ale na dvacet až třicet let. Situaci měl vyřešit už dříve zákon o liniových stavbách. Jeho návrh ale odborníci včetně ústavních soudců rozcupovali.

Nově by dělníci mohli začít kopat i přes odpor vlastníka, který by se mohl soudit jen o cenu. Vyžádalo by si to však změnu ústavy.

Pokud by tedy poslanci označili například rychlotratě Praha–Brno za veřejný zájem, nebylo by nutné stavbu vnucovat do zásad územní

jediná kompletní dokumentace vlivu stavby na životní prostředí.

Dalším základním stavebním kamenem zákona má být

Devět měst začne řešit problém ghatt

Spolupráci s vládní Agenturou pro sociální začleňování nově naváží města s vyloučenými lokalitami. Vládní odbor tak Chomutovu, Liberci, Mostu, Novému Boru, Postoloprťům, Sokolovu, Varnsdorfu, Vítkovu-Budišovu a Žďáru nad Sázavou pomůže vytvořit strategický plán a zajistí exkluzivní přístup k některým evropským dotacím. Do platformy se kromě zástupců města zapojí i školy, úřady práce, policie nebo neziskové

organizace. „Cílem je, aby řešení sociálního vyloučení probíhalo koordinovaně, komplexně a dlouhodobě ve všech oblastech, kterých se týká,“ uvedl šéf agentury Radek Jiránek.

Dvě města ve výběrovém řízení neuspěla. Rumburk a Vsetín budou s odborem jeden rok spolupracovat jen částečně. Plné partnerství se týká 37 lokalit, tedy stovky měst, obcí a městských obvodů. /žtk/

Krátce

Praha schválila rozpočet na příští rok

Zastupitelé hlavního města schválili rozpočet na rok 2016. Příjmy metropole mají činit 43,6 miliardy a výdaje 58,7 miliardy korun. Rozdíl město dorovná ze státních příspěvků. Na investice plánuje Praha 12,71 miliardy korun, meziročně o 1,6 miliardy více. **NÁZORY str. 14**

Česko se obrací na soud v Německu kvůli naftě

Správa státních hmotných rezerv podala na státním zastupitelství v Mnichově trestní oznámení na neznámého pachatele. Týká se nafty v hodnotě 1,2 mi-

liardy korun, kterou má Česko uloženou ve skladech zkrachovalé společnosti Viktoriagruppe v Kraillingu v Bavorsku, ale nemůže se k ní dostat.

Poslanci se staví proti označování zboží z Izraele

Ministerstvo zahraničí považuje označování zboží ze židovských osad, které prosazuje Evropská komise, za technické opatření. Poslanecká sněmovna vládu vyzvala, aby odmítla postupovat podle záměru EK. Označování zboží je podle většiny poslanců snahou se politicky vymezit vůči Izraeli. Rezort nesdělil, zda vláda poslancům vyhoví. /čtk/

A150000398

INZERCE

PRAHA Havlíská 3 +420 272 142 228
shop.FREYWILLE.COM • FREYWILLE.COM | VIENNA

FREYWILLE
PURE ART

Hommage à
ALPHONSE MUCHA
HELENA WATCH

Airbus A380 bude přistávat v Praze

■ Pražské letiště už může přijímat i ta největší dopravní letadla. Počínaje 1. květnem příštího roku sem začne létat Airbus A380 na každodenní lince z Dubaje do Prahy.

Štěpán Bruner

Aerolinky Emirates začnou do Prahy pravidelně posílat největší letadlo světa, Airbus A380. Dlouho očekávané oznámení přichází poté, co pražské letiště upravilo terminál pro přijímání takto velkých letadel. Poprvé se A380 na každodenní lince z Dubaje do Prahy ukáže 1. května 2016.

Kapacita linky, na kterou Emirates nyní nasazuje Boeing 777, stoupne o 44 procent na 519 cestujících. Poprvé tak například 14 vyvolených v první třídě bude moci využít palubní sprchu, to je unikát, který nabízí jen Airbus A380.

„Od premiérového letu v červenci 2010 jsme naší linkou Praha–Dubaj přepravili více než milion pasažérů, což představuje dlouhodobě vysokou poptávku,“ řekl ředitel Emirates pro Česko Bořivoj Trejbal. „V letošním roce očekáváme na této trase

celkem přes 330 tisíc cestujících v obou směrech, což představuje meziroční nárůst o 27 procent,“ dodal.

Letiště muselo kvůli přijímání obřích letadel vybudovat tři nové nástupní mosty a dostatečně velkou čekárnu, do které se vejde všech více než 500 cestujících. Stavba,

kterou letiště dokončilo v letos v dubnu, si vyžádala přibližně 150 milionů korun.

Dosud největším letadlem, které se objevovalo na pravidelné lince do Prahy, byl Boeing 747 Korean Air. Ten aerolinky nasazují na linku ze Soulu během letní sezony.

Fotogalerie E15.cz

Foto: profimedia.cz

Jiří Hlavenka a spol. spouští činžovní byznys

Nájemní bydlení developery nevzrušuje. Pro moravské zakladatele globálního vyhledávače letenek Skypicker ale představuje byznys s miliardovým potenciálem.

Daniel Novák

Brněnští investoři, z nichž část byla u počátků celosvětově úspěšného vyhledávače letenek Skypicker, spustili nový start-up propojující internet a nemovitosti. Nejdříve přišli s aplikací UlovDomov.cz zaměřenou na inzerci nájemních bytů. Nyní zahajují její strategickou nadstavbu nazvanou Ideální nájemce. Právě ta se má stát generátorem miliardového růstu. Majitelům nabízí, že si od nich byt pronajmou, sami si seženou spolehlivého podnájemníka a obstarají veškerý servis kolem činže.

„Za naši službu si účtujeme bez záloh na služby patnáct procent z čistého nájmu, dostáváme se tak k potenciálním tržbám přes sedmáct miliard korun ročně v rámci celé

České republiky. Pokud by se náš produkt líbil byt' jen pěti procentům pronajímatelů, bavíme se pořád o obrátu 857 milionů korun,“ líčí obchodní plán jednatel a spolujednatel UlovDomov.cz Tomáš Brychta.

Počáteční kapitálovou injekci obstaral internetový investor Jiří Hlavenka, který se postaral rovněž o vzestup Skypickeru. Menšinový podíl v nemovitostním start-upu má rovněž zakladatel Skypickeru Oliver Dlouhý. Desetiprocentní podíl v Ulov Domov.cz má Ladislav Chodák, další významná postava z brněnského byznysu.

Investoři věří, že nevykrvácí na nesolventních nájemcích. Každého adepta si totiž prověří hned v několika veřejných databázích. Mimo jiné v insolvenčním rejstříku nebo u exekutorů. Zajímají se také o to, jestli zájemce náhodou nemá trvalé bydliště někde na radnici, což je často známka rizikovitosti.

Testovací fáze projektu Ideální nájemce už běží v Brně. „Po pokrytí všech významných měst v České republice budeme jistě pokračovat do dalších evropských zemí, nejprve ovšem musíme dobře zvládnout český trh,“ dodal Brychta. Vnitrostátní expanzi plánuje firma na rok 2016.

Krátce

Ostravané chtějí létat do Helsinek a Amsterdamu

Z mošnovského Letiště Leoše Janáčka Ostrava by v příštím roce mohly začít létat pravidelné linky do hlavních měst Finska a Nizozemska, tedy Helsinek a Amsterdamu. Zastupitelé ostravského magistrátu se shodli na tom, že kraj potřebuje mít s těmito místy přímé letecké spojení a je připraven ho finančně podpořit. Zatím mu však chybí potřebný souhlas

ministerstva dopravy, chce s ním proto o této problematice dále jednat.

RWE sníží cenu plynu

Největší tuzemský distributor plynu, skupina RWE, zlevní pro příští rok zákazníkům cenu zemního plynu. Pro domácnosti, které plynem topí, klesne cena na základním ceníku téměř o šest procent, lidem, kteří na plyn jen vaří, se cena sníží o více než 13 procent. /čtk/

Penta ovládla Sberbank Slovensko

Investiční skupina Penta podepsala se Sberbank Europe smlouvu o koupi 99,5 procenta akcií ve Sberbank Slovensko. Cenu nesdělila. Dokončení transakce je podmíněno souhlasem slovenského antimonopolního úřadu a Evropské centrální banky. Zbylých zhruba půl procenta akcií

vlastní podle výroční zprávy drobní akcionáři.

Banka loni skoro ztrojnásobila čistý zisk na 11,17 milionu eur (302 milionů korun). Má 690 zaměstnanců a více než 40 poboček.

Penta je na slovenském bankovním trhu aktivní od roku 2007, kdy se stala jediným akcionářem

Privatbanky orientované na privátní bankovníctví. V roce 2011 se stala většinovým vlastníkem Prima banky (dříve Dexia banka), která je zaměřená na retail a financování obcí.

Sberbank Europe má zastoupení i na českém trhu, kde většinově vlastní Sberbank CZ. /čtk/

VLAKY PRO NORIMBERK. České soupravy typu RegioPanter by měly zajišťovat příměstskou dopravu v okolí bavorského Norimberku. Spolupráce s Brity mimo jiné znamená nabourání dominantního postavení Deutsche Bahn.

Škoda pošle Němcům 39 vlaků za 10 miliard

■ Škoda Transportation vyrobí 39 souprav RegioPanter pro britskou společnost National Express Rail, která zvítězila v soutěži na zajištění příměstské dopravy v okolí Norimberku.

Skupina Škoda Transportation by měla dodat do Německa 39 pětivozových jednotek typu RegioPanter za více než deset miliard korun. Jde o největší českou zakázku firmy v západní

Evropě. Škodovka vozy vyrobí pro britskou společnost National Express Rail, kterou před několika dny Bavorská železniční společnost Bayerische Eisenbahngesellschaft (BEG) potvrdila jako vítězného operátora pro zajištění příměstské dopravy v okolí Norimberku.

Boj o zakázku je tvrdý, proto lze očekávat, že neúspěšní kandidáti se proti rozhodnutí BEG opět odvolají, uvedla mluvčí největší české strojírenské skupiny Lubomíra Černá. Mohou tak učinit do 3. ledna 2016.

„Jsem rád, že právě česká firma s rýze českým know-how by se měla stát dodá-

vatelem znovu potvrzeného vítěze soutěže National Express Rail,“ řekl generální ředitel Škody Transportation Tomáš Ignačák. Podle něj jde o průlomový kontrakt a o dobrou zprávu pro celý český průmysl.

„Pro naši společnost by šlo o obrovskou zakázku jak z finančního, ale hlavně výrobního hlediska. Zakázka je ovšem zajímavá i z toho pohledu, že jde o první trať typu S-Bahn, kterou by neprovozoval Deutsche Bahn, který má jinak na trhu majoritu,“ dodal viceprezident pro obchod společnosti Zdeněk Majer. /čtk/

Více E15.cz

Originální vína se už vyrábějí i v Čechách

Ministerstvo zemědělství schválilo registraci dvou nových sdružení, která chtějí vyrábět takzvaná vína originální certifikace.

Dušan Kütner

Vína typická pro daný region budou od letoška moci vyrábět a posílat na trh sdružení VOC Valtice a VOC Mělník, které se stane prvním takovým subjektem v Čechách. Všech šest dalších nyní fungujících se nachází na Moravě.

„V případě Valtic jde pouze o vína bílá a odrůdy Sylvánské zelené a Ryzlink rýnský. V případě Mělníka jde o vína bílá i červená a odrůdy Müller Thurgau, Ryzlink rýnský a Rulandské modré,“ uvedl mluvčí ministerstva zemědělství Hynek Jordán. Členy mělnického sdružení jsou Školní statek Mělník, Česká zemědělská univerzita v Praze a vinařství Bettina Lobkowicz a Luděk Vondrák.

Brzy by se měl navíc počet sdružení opět rozšířit. „V řízení je ještě jedna žádost,“ podotkl Jordán.

Podle informací deníku E15 by se mělo jednat o sdružení VOC Hustopečsko.

Vína zájmu vinařů o výrobu vín typických pro daný region neboli terroir – jak je obvyklé například v Burgundsku a dalších významných vinařských regionech EU – se začala zvedat již v roce 2009. Tehdy o registraci požádalo sdružení ze Znojma, které je stále s přehledem největší. Loni poslalo na trh 280 tisíc lahví vín označených jako VOC v odhadované hodnotě 40 milionů korun. Postupně vznikla sdružení Mikulov, Modré Hory, Pálava nebo Blatnice.

Foto: Víno lobkowicz

Česká zbrojovka a Glock přezbrojí Slováky

Společnost Česká zbrojovka podepsala se slovenským ministerstvem vnitra rámcovou dohodu o dodávce 26 641 pistolí s příslušenstvím v hodnotě 14,19 milionu eur (383 milionů korun) pro slovenskou policii i jiné ozbrojené složky. Dalších 20 tisíc pistolí koupí Bratislava od rakouské firmy Glock, řekl slovenský ministr vnitra Robert Kaliňák.

Podle jeho slov obě firmy uspěly v největším tendru

svého druhu v novodobé historii Slovenska, jehož celková hodnota činí 23 milionů eur (621 milionů korun) bez DPH.

„Po dvaceti letech dochází k přezbrojení policejního sboru. Je už více než nejvyšší čas. Ceny jsou výrazně pod tržními cenami. V průměru

jde o třicetiprocentní slevy, než jsou na trhu,“ uvedl Kaliňák s tím, že oba dodavatelé budou pistole vyrábět na Slovensku. První dodávky by mělo Slovensko dostat na začátku příštího roku.

Česká zbrojovka dodá v rámci zakázky tři druhy služebních zbraní, a to modely CZ P-07, CZ 2075 D RAMI a CZ P-09 (na snímku). Služební zbraně jsou určeny například pro vyšetřovatele či kriminalisty, kteří obvykle

nezasahují se zbraní na veřejnosti. Rakouské pistole Glock 17 Gen4 policie vybaví útvary, jež vykonávají službu přímo v terénu, například policejní hlídky.

Česká zbrojovka loni získala zakázku od slovenského ministerstva obrany na dodávku útočných pušek BREN. Firma z Uherského Brodu také loni otevřela na středním Slovensku závod na výrobu zbraní. /čtk/ Více E15.cz

Maďarským minerálkám prospělo pročištění trhu

■ Významný hráč na střeoevropském trhu chystá další nákupy.

Gregor Martin Papucsek

Italsko-česko-maďarskému holdingu Central European Mineral Water (CEMW) se daří. Dokonce natolik, že italský spolumajitel společnosti Alessandro Pasquale v Budapešti oznámil další investice na maďarském trhu v hodnotě „několika milionů“ eur.

V Maďarsku se z vývoje radují i proto, že všechny minerální zdroje a společnosti

vyrábějící minerální vody budou znovu i v maďarských rukou.

Poněkud spletité vlastnické vztahy se začaly vyjasňovat letos v dubnu, když se uskutečnila megafúze: CEMW, jejíž součástí je skupina Karlovarské minerální vody (KMV), se spojila s největším hráčem na maďarském trhu, firmou Minerální vody Szentkirályi. Předtím KMV odkoupila od Nestlé Waters další maďarskou továrnu Kékkúti – tak se největší maďarské

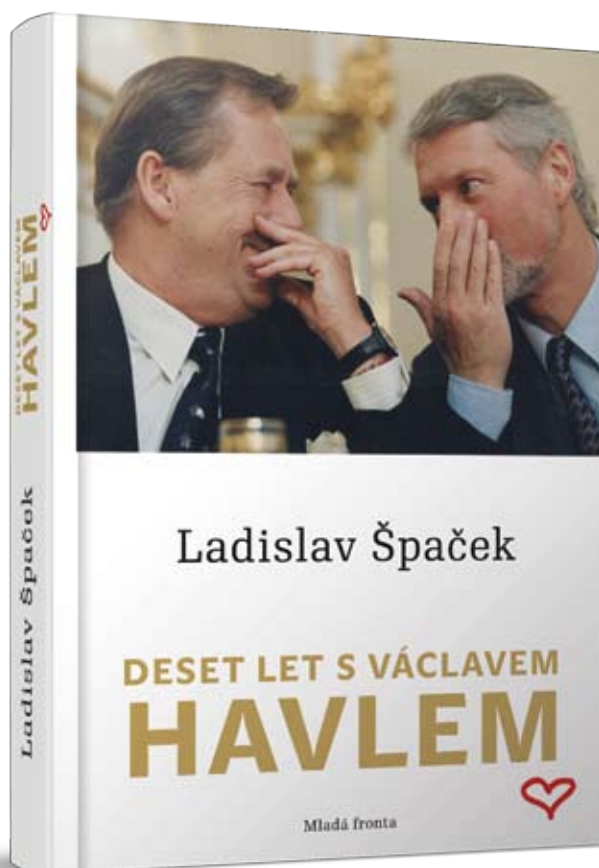
značky dostaly opět pod částečnou domácí kontrolu, protože prezidentem (i spolumajitelem) CEMW se stal maďarský vlastník společnosti Szentkirályi Levente Balogh.

Pasquale a Balogh společně prosazují atraktivní akvizice. V Budapešti naznačili, že případné koupě dalších značek by se měly odehrát v příštích třech letech. Dosavadním úspěchem je především fakt, že Kékkúti se i díky fúzi vrací po devíti letech do zisku. Szentkirályi i Kékkúti zvýšily obrát o 30 procent. Celá skupina CEMW kontroluje 38 procent maďarského trhu s minerálními vodami.

Firma chce posílit segment ochucených minerálek, které jsou populární spíše v Česku než v Maďarsku. Změnit se mají i obaly a více peněz půjde na marketing. Dobrou zprávou pro Maďarsko je, že po fúzi zůstalo zachováno všech 300 pracovních míst (celý holding má 950 zaměstnanců).

A151013745

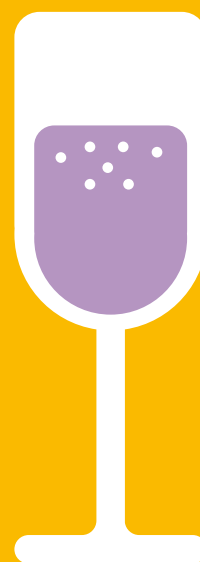
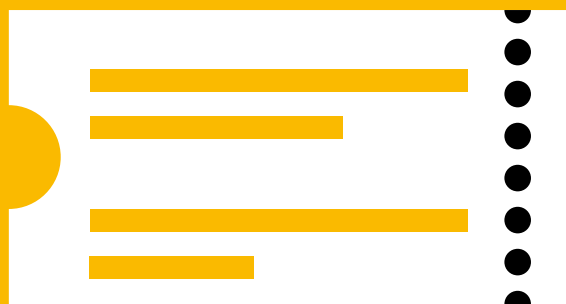
INZERCE

DESET LET S VÁCLAVEM HAVLEM

Unikátní svědectví
Ladislava Špačka

DOTISK
ÚSPĚŠNÉHO
TITULU

**Výlet na Moravu, obsluhu,
večeři i šampaňské zajistíme.
O ruku už ji musíte požádat sami**

Ve stošedesátikilometrové rychlosti totiž nemá kam
utéct. Jízdenku si uschovejte, je na ní datum vašeho
budoucího výročí. Kupujte lístky online na www.le.cz

LEOEXPRESS

Krátce

Vývoz z Japonska klesl nejvíce za tři roky

Vývoz z Japonska se v listopadu snížil meziročně o 3,3 procenta, což byl nejvyšší propad od prosince 2012. Pokles způsobily hlavně nižší dodávky do Asie. Dovoz klesl o 10,2 procenta, hlavně díky nižším nákladům na dovoz ropy a zemního plynu. Deficit zahraničního obchodu díky tomu klesl o téměř 60 procent. **Více E15.cz**

Módní dům Valentino plánuje vstup na burzu

Italský módní dům Valentino zřejmě příští rok vstoupí na burzu v Miláně. Katarští majitelé firmy, investiční fond podporovaný královskou rodinou Mayhoola for Investments, hledá poradce pro primární nabídku akcií. Šlo by o návrat na milánskou burzu, odkud byly akcie firmy staženy v roce 2007. **Více E15.cz**

Agentura Fitch srazila rating Brazílie

Brazílie přišla o úvěrový rating v investiční kategorii u mezinárodní agentury Fitch. Zemi poškozují hospodářská a politická krize, sdělil Fitch. Hlavní rating Brazílie agentura snížila na BB+. /čtk/

Investoři oslavili růst sazeb v USA

■ První změna amerických sazeb po sedmi letech povzbudila akcie i dluhopisy.

Jaroslav Bukovský

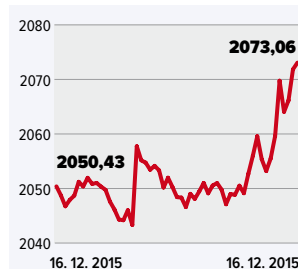
Frontálním útokem na světové akcie a evropské dluhopisy oslavili investoři první zvýšení úrokových sazeb Fedu po téměř jedné dekádě. Globální akciové trhy podražily v průměru takřka o půldruhého procenta, vzdušný zájem o dluhy hlavních evropských ekonomik pak stlačil náklady vlád na jejich financování. Roční úrok požadovaný investory za pětiletou půjčku Německu tak například propadl více než o polovinu.

Americká centrální banka po sedmileté éře nulových sazeb zvýšila klíčový úrok z rozmezí 0–0,25 procenta o čtvrt procentního bodu. „Nezvyklá míra nejistoty, která v posledních týdnech ovládla finanční trhy, ustou-

pila díky prohlášení Fedu, že americká ekonomika překonala dopady finanční krize,“ říká hlavní ekonomka Raiffeisenbank Helena Horská. Takzvaný index strachu VIX, který je investory brán jako zrcadlo očekávané rizikovosti finančních trhů, propadl po rozhodnutí Fedu o patnáct procent.

Z utažení americké měnové politiky těžil celý svět, japonské akcie v bezprostřední reakci posílily

Střední vývoj indexu S&P 500

Pramen: reuters

UDÁLOST. Projev šéfky Fedu byl událostí dne i na chicagské akciové burze.

prohlašování, hlavní evropské akciové indexy po svém otevření přidávají kolem dvou procent, růst o půldruhého procenta předvedla i Wall Street. Na měnových trzích posílil dolar proti euru o půl procenta, naopak bez výraznějšího vlivu naopak zůstaly vyšší americké sazby v případě komoditního trhu, ceny klíčových artiklů jako

ropy nebo zlata setrvaly poblíž svých cen z počátku týdne.

Podstatně zásadnější změny v úrocích Fedu má přinést následující rok. „Odhadujeme, že Fed zvýší v příštím roce úrokové sazby celkem třikrát o 25 bodů, přičemž sazby porostou spíše pomaleji než rychleji,“ uvádí analytik ČSOB Jan Čermák.

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 17. 12. 2015

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,909
Čína	1	3,847
Dánsko	1	3,623
EMU	1	27,030
Chorvatsko	1	3,532
Japonsko	100	20,351
Kanada	1	18,031
Maďarsko	100	8,555
Norsko	1	2,843
Polsko	1	6,293
Rusko	100	35,337
Švédsko	1	2,906
Švýcarsko	1	25,015
Turecko	1	8,542
USA	1	24,935
Velká Británie	1	37,207

Akcie na pražské burze

17. 12. 2015

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
Cetin	173,80	0,75
CETV	65,00	6,56
ČEZ	419,80	-1,22
Erste Bank	758,30	0,84
Fortuna	78,70	-0,51
Kofola	494,90	0,02
KB	4849,00	1,38
NWR	0,10	0,00
O2 CR	242,50	-2,22
Pegas	747,80	1,48
Philip Mor. ČR	11 778,00	-0,48
PLG	207,00	0,00
TMR	630,00	0,00
Unipetrol	160,10	-1,48
VIG	680,00	0,15
Celkový objem (v tisících korun)	738 765,94	

AstraZeneca koupí většinu Acerty

Britská farmaceutická firma AstraZeneca koupí podíl 55 procent v soukromé biotechnologické firmě Acerta Pharma za čtyři miliardy dolarů. Získá tak přístup k novým lékům, hlavně slibnému přípravku na rakovinu krve acalabrutinib.

AstraZeneca zaplatí podle dohody 2,5 miliardy dolarů předem a dalších 1,5 miliardy dolarů buď na základě prvního schválení léku regulačním úřadem, nebo na konci roku 2018, záleží, co nastane dříve.

Acalabrutinib je nyní v poslední fázi testování a AstraZeneca očekává roční tržby z jeho prodeje více než pět miliard dolarů.

Akcionáři Acerty budou mít možnost prodat zbývajících 45 procent akcií firmě AstraZeneca za zhruba tři miliardy dolarů poté, co bude acalabrutinib schválen v USA i v Evropě. Žádost by měla být předložena ve druhé polovině roku 2016.

Acerta zatím nemá žádný lék na trhu, ale několik slibných léků v počáteční fázi klinických testů. /čtk/

Vklady nejlépe odměňují chorvatské banky

■ Klienti nespokojení s úročením svých úspor mohou zkusit zahraniční banky. Není to však bez rizika.

roku velmi málo pravděpodobné. Následně by ale vkladatelům hrozily ztráty z titulu pravděpodobného posílení koruny vůči euru,“

říká analytik Consequ Martin Lobotka. Z hlediska potenciálního bankrotu banky nesou vkladatelé stejné riziko, vklady jsou ve všech

zemích unie pojištěny do výše 100 tisíc eur.

Jak upozorňuje Evropská komise, otevření účtu zahraničnímu klientovi může

banka odmítnout. „Některé banky mohou uplatňovat zásadu, že nerezidentům účty neotevírají,“ zdůrazňuje web europa.eu. /buk/ **Více E15.cz**

A151014103

INZERCE

Evropští střadatelé prý dosáhnou na nejvyšší úrok ze svých vkladů, pokud své peníze svěří vybraným chorvatským bankám. Alespoň to vychází z pravidelného monitoringu výše úročení vkladů v zemích unijní osmadvacítky od expertů německé finančně-poradenské firmy FMH.

Deset tisíc eur lze prý na jeden rok momentálně nejlépe uložit u chorvatské banky Kovanica. Ta klientům nabízí roční úrok 1,75 procenta. Evropská dvojka je také z Chorvatska, Podravska banka vklad zhodnotí jen o desetinu procenta nižším úročením.

Půldruhého procenta ročně a více nabídne aktuálně za modelový vklad hned devět unijních bank. „Největším potenciálním nákladem pro vkladatele ze zemí mimo eurozónu je kurzové riziko, které nebude u úločky v euru ošetřeno. V případě českých klientů tento faktor pro příští rok nerozhoduje, protože opuštění kurzového závazku Českou národní bankou je během příštího

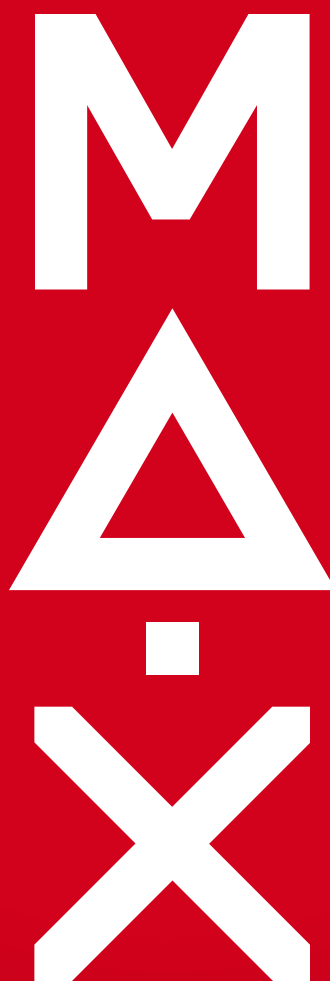
China Southern a Xiamen chtějí 110 boeingů

Čínské aerolinie China Southern Airlines a jejich dcera Xiamen Airlines podepsaly dohodu o koupi 110 letadel Boeing v hodnotě více než deset miliard dolarů.

China Southern mají největší flotilu v Číně. Nyní koupí 50 letadel 737 MAX a 30 letadel nové generace 737. Xiamen zakoupí 30 letadel 737 MAX.

V říjnu Boeing podepsal dohodu se státní firmou Commercial Aircraft Corporation of China o výstavbě závodu v Číně. /čtk/

PŘEPNĚTE NA

Prima **MAX**

USA začnou po čtyřiceti letech vyvážet ropu

■ Během schvalování rozpočtového balíku na příští rok zruší americký Kongres letitý zákaz vývozu ropy. Tamní těžaři by jej však více ocenili před třemi roky.

Jan Stuchlík

Američtí těžaři ropy mohou pomalu začít slavit. Pět let se snažili přesvědčit vládu a Kongres, aby zrušili zákaz vývozu ropy z USA platný od roku 1975. Letos konečně uspěli. Republikánští kongresmani jeho zrušení prosadili v rámci jednání

o federálním rozpočtu na devět měsíců příštího roku.

S vývozem ropy nesouhlasí demokratičtí poslanci, kteří jsou však v dolní komoře Kongresu v menšině. V Senátu změnu kromě republikánů několik demokratů podpoří. Navzdory dlouhodobému odporu proti exportu ropy ze strany prezidenta Baracka Obamy se nyní s koncem zákazu smířil i Bílý dům. „Je to pro nás dobrý výsledek,“ oznámil mluvčí Bílého domu Josh Earnest. Pro vládu je klíčové, aby jí Kongres schválil hospodaření v roce 2016. „Máme nejlepší technologii, nejlepší ropu a časem z trhu vykopeme ruskou, saúdskou

Těžba ropy v USA
(v mil. barelů za den)

Pramen EIA

i iránskou,“ prohlásil republikánský poslanec z Texasu Joe Barton. Právě těžaři z Texasu a Severní Dakoty, kteří díky vrtání v břidlicových

horninách stáli u posledního amerického ropného boomu, o zrušení zákazu usilovali nejvíce.

Kvůli nadbytku ropy na americkém trhu těžaři za surovinu dostávali méně peněz než jejich konkurenti z ropných států, kteří s ní mohli jít na světový trh. V letech 2011 až 2013 stál barel ropy v USA o 15 až 30 dolarů méně, než za kolik se prodávala severomořská ropa Brent. Přitom Američané mohli s lehkou americkou ropou v Evropě uspět.

Konec zákazu nicméně přichází v době, kdy je na světovém trhu ropy přebytek. Rozdíl mezi cenou americké a evropské ropy se

„Máme nejlepší technologii, nejlepší ropu a časem z trhu vykopeme ruskou, saúdskou i iránskou ropu,“ prohlásil poslanec za Texas.

smrskl na 20 centů. Analytici tvrdí, že jakmile se Američané pokusí dobýt nové trhy, rozjede se nové kolo cenového souboje s ropným kartelem OPEC. Z něj by mohly profitovat i americké rafinerie, které část ropy pořád dovážejí.

Mnohem méně jisté je, jestli se vyplní předpoklad těžařů, že jim svobodný vývoz pomůže přestát finanční krizi. Kvůli vyšším nákladům na těžbu z břidlic a propadu cen ropy se zejména menší firmy dostávají do problémů se splácením úvěrů, které si na rozvoj těžby vzaly.

Putin přiznal ruské vojáky na Ukrajině

Ruský prezident Vladimir Putin včera veřejně přiznal přítomnost Rusů s vojenskými úkoly na východě Ukrajiny, o který od loňského dubna válčí proruští separatisté s jednotkami prozápadní ukrajinské vlády. „Neříkali jsme, že v Donbasu nejsou lidé plníci jisté úkoly, mimo jiné ve vojenské oblasti, to ale neznamená, že jsou tam pravidelné jednotky. Uvědomte si rozdíl,“ naléhal při včerejší tiskové konferenci v Kremlu.

Ostří svých výpadů však obrátil především proti Ankaře, která si Moskvu znepřátelila minulý měsíc sestřelením ruského bombardéru tureckými stíhačkami u turecko-syrských hranic. Tureckému vedení vyčetl nejen „nepřátelský akt“ v podobě sestřelení ruského bombardéru, ale především to, že se Ankara hned obrátila na NATO, aniž by se jakkoli pokusila incident urovnat s Moskvou. /čtk/

DVOJITÁ STŘECHA. Bývalé letiště má do ideálu bydlení v mnoha ohledech daleko, ale nejdřív bylo nutné vůbec nějaké ubytování v Berlíně najít, aby běženci měli v zimě střechu nad hlavou. A tak přezívají ve stanech uvnitř hangárů.

Běženci oživilí Tempelhof

■ Primátor německé metropole přiznává, že město má problémy s péčí o běžence.

Berlín se potýká s problémy při zajišťování potřeb 70 tisíc běženců, kteří do města zatím dorazili. Nouzové ubytování pro ně musela německá metropole zřídit v hangárech bývalého letiště Tempelhof nebo v konfe-

renčních centrech, takže jsou uprchlíci odděleni od běžných obyvatel a stýkají se pouze mezi sebou. To může zkomplikovat jejich integraci do německé společnosti, řekl v rozhovoru se zahraničními novináři berlínský primátor Michael Müller.

„Nemám radost z toho, že musíme využívat Tempelhof. Byl bych raději, kdybychom mohli zajistit ubytování běženců v menších, decentral-

ních ubytovnách. To by totiž umožnilo mnohem lepší šanci na jejich integraci,“ řekl Müller. Nouzové ubytování na Tempelhofu podle něj přitom postrádá potřebnou infrastrukturu. V hangárech není například dost sprch, aby pokryly potřeby tisíců uprchlíků. „Problém ale je v tom, že nedokážeme tak rychle najít decentrální ubytování pro tolik lidí, kolik jich nyní přichází,“ doplnil

s tím, že do Berlína denně dorazí několik set běženců.

„Do budoucna bude nejdůležitější nabídnout běžencům možnost integrace,“ řekl Müller. Město podle něj jen v letošním roce zaměstnalo šest set nových učitelů, kteří by měli zajistit výuku němčiny, ale i ostatních předmětů pro nezletilé běžence. Ti tvoří zhruba desetinu lidí, kteří do Berlína dorazili. /čtk/

Volby, jež zajímají celou Evropu

■ Španělé mají před sebou volby, jaké dlouho nezažili – o jejich hlasy usilují více než jen dvě strany.

Marian Hronek

V neděli mají španělští voliči rozhodnout, kdo bude vládnout zemi příští čtyři roky. Tentokrát však nepůjde o souboj mezi dvěma velkými stranami, jež se u moci střídaly od sedmdesátých let minulého století. Socialisté a středopraví lidovci se nyní utkají se dvěma rivaly,

kterým dosud dávají předvolební průzkumy velkou šanci uspět.

Výrazně levicová strana Podemos (česky Můžeme), která je velmi blízká řecké Syrize, vznikla teprve loni v lednu. Přesto si svým protiúsporným programem získala podporu zhruba dvaceti procent voličů.

Hnutí Ciudadanos (Občané) je na světě necelých deset let. Původně regionální uskupení vzniklo jako platforma pro boj s katalánským nacionalismem, letos se ale rozhodlo nabídnout kandidáty po celém Španělsku a jeho preference rázem

přestaly živořit poblíž nuly a postupně se vyšplhaly na rovněž asi dvacet procent. Oba nováčci tak dostihli socialisty, za lidovci pak zaostávají o méně než deset procent.

Po letošním vítězství levice v Řecku není divu, že zbytek Evropy sleduje volby na Pyrenejském poloostrově s napětím. Hlasování mimo jiné prokáže, nakolik si udržela důvěru obyvatel konzervativní vláda premiéra Mariana Rajoye, která se za poslední čtyři roky vypořádala s mnoha ekono-

mickými problémy za cenu nepopulárních kroků.

Bez ohledu na výsledek voleb je jasné, že zemi čeká neprobádané teritorium. Jak ultralevicová strana Podemos, tak centristické hnutí Ciudadanos slibují voličům, že odstaví od moci obě zkorumpované a pokrytecké tradiční strany, které přivedly Španělsko na kolena. Je ovšem otázka, co bude pro prosperitu země znamenat vláda nové krve. Investoři se netají obavami, ve srovnání s dosavadní vládou může být z jejich pohledu jediné hůř.

Sledujte E15.cz

Krátce

Tusk se před summitem vyslovil pro hraniční stráž

Pokud země EU odmítnou celoevropské pohraniční strážce, budou muset najít jiné, nejspíš stejně bolestivé řešení. Před včera zahájeným summitem lídrů států a vlád osmadvacitky to řekl šéf unijních schůzek Donald Tusk.

Libye má šanci se sjednotit

Zástupci soupeřících mocenských frakcí v Libyi podepsali v marockém Skirátu dohodu o vytvoření vlády národní jednoty. V obou táborech má ale dohoda zprostředkovaná OSN stále řadu odpůrců. /čtk/

Nová polská vláda nepolevuje v tempu. Ted' mění úřady

Polská konzervativní vláda hodlá provést další ze svých kontroverzních kroků změnou zákona o úřadech. Zatímco podle poslanců vládní strany Právo a spravedlnost (PiS) jde o snahu obměnit letitě obsazení úřadů a zefektivnit jejich funkci, opozice hovoří o dalším ohrožení demokracie v zemi.

Novela, již včera projednávala dolní komora polského parlamentu v prvním čtení, podle médií zásadně mění způsob obsazování úřadů. Zatímco dosud nesměli být vedoucí úředníci před nástupem do funkce nejméně pět let členy žádné politické

strany, nově by mělo stačit, že stranickou legitimaci odevdají těsně před vstupem do úřadu.

„Jsme přesvědčeni, že navrhovaná opatření přinesou užitek státu i obyvatelům, zmodernizují chod úřadů, nahradí dosavadní personál novými, schopnými a kvalifikovanými pracovníky, kteří profesionálně a pečlivě vykonají svěřené úkoly,“ řekl během zasedání Sejmu poslanec národně-křesťanské PiS Artur Górski.

Pokud vejde novela v platnost, bude to zřejmě znamenat rychlé odvolání řady úředníků vybraných během osmi let vlády liberální proevropské Občanské platformy (PO). Její poslanci ve shodě se zástupci dalších opozičních stran mluví o chystané velké čistce, pro niž má novela vytvořit právní podklad. „Místa propuštěných úředníků zaujmou lidé, od nichž se nevyžaduje žádná kvalifikace kromě toho, aby ochotně vykonávali politiku vlády,“ prohlásil poslanec PO Marek Wójcik, který podal návrh na zamítnutí novely. Stejně se k věci staví i další tři uskupení v Sejmu, lidovci i parlamentní nováčci z Kukiz 15 a Moderní. /čtk/

PKN Orlen má nového šéfa

Polská vláda včera odvolala šéfa největší rafinerické společnosti PKN Orlen Jacka Krawieca, který podnik řídil od roku 2008. Oznámila to polská skupina, jejíž součástí je od roku 2005 i český Unipetrol. Do čela PKN jmenovala bývalého ministra státního pokladu a poslance za vládnoucí stranu Právo a spravedlnost Wojciecha Jasińskiego,

A151013912

INZERCE

To pravé vánoční překvapení!

z Prahy do Evropy

již za **2 199 Kč***

Rezervujte na **csa.cz**

* Cena za jednosměrnou letenku vč. tax a poplatků, počet míst je omezen. Více informací na csa.cz nebo v cestovní kanceláři.

CSA CZECH AIRLINES

Čeští autoři zatím přinejlepším srovnávají hendikep

■ Vystudovaný matematik **Martin Vopěnka** letos vydal netradiční román *Nová planeta*. „Byly to šťastné dva roky, ale pokračování zatím neplánuji,“ prozrazuje autor žánrově nevyzpytatelného románu. Zároveň mu vyšla kniha ve Velké Británii a jako šéf Svazu českých nakladatelů a knihkupců úspěšně bojuje za podporu české knižní kultury. „Naším cílem je růst knižního trhu, zvláště když roste ekonomika,“ říká Vopěnka.

Stanislav Šulc

ES Jako jeden z mála stávajících autorů jste zároveň i nakladatelem. Byť si knihu povětšinou nevydáváte, projevuje se tato dichotomie?

Právě rozdvojenost dlouho bránila v tom, aby mě okolí uznalo za spisovatele. To, že umím i jiné věci, které nedělám s takovou láskou, ale dělat je zkrátka musím, trochu zastiňovalo to, co já považuji za nejdůležitější, totiž psaní.

ES Někaké knihy jste si vydal, většinou ale jdete ke konkurenci.

Původní důvod byl logický – nechtěl jsem být považován za grafomana, který si založil nakladatelství, aby vydával vlastní knihy. Jinak to není žádná zásada. Když mám o nějaké knize jasné představy a nemám třeba čas roky s nakladatelem ladit tu správnou polohu, tak si ji vydám sám.

ES Nyní vám vyšla první kniha ve Velké Británii, což je pro českého autora meta téměř nedostížitelná. Pomohly vám i kontakty a vůbec status nakladatele?

Mně už v polovině devadesátých let vyšla jedna kniha ve Spojených státech, ale tehdy to bylo ještě díky vlně

jejich zájmu o nás. Ta mezitím skončila a je mnohem složitější dostat se do tohoto prostoru. Teď s Pátým rozměrem jsem měl i štěstí. Nakladatelem je zároveň profesor kreativního psaní, který svou studentku původem z Čech poprosil, aby mu dle svého vybrala nejlepší českou knihu posledních let. A ona vybrala právě Pátý rozměr.

ES Co od vydání v Anglii očekáváte?

I díky nakladatelské praxi vím, že to je spíš takové srovnání hendikepu. Je to jako při dálkových bězích, kdy se

startuje v různých vlnách, a my Češi nyní startujeme spíše ze zadních pozic. Protože i kdejaká rozvojová země může být z mnoha důvodů atraktivnější. Jsem ale rád, že jsem alespoň vystartoval, a teď jde o to, co bude následovat. Právě vyšla velmi pochvalná recenze v *The Financial Times*, to už je něco, na čem se dá stavět.

ES Váš aktuální román *Nová planeta* je směsí sci-fi a biblického příběhu. Proč zrovna tyto dva zdánlivě nesourodé směry?

Žánr sci-fi jsem si nevybral, ale zajímá mě budoucnost.

Vlastně nevím, proč je tu sci-fi tak podceňovaná, když je budoucnost daleko důležitější než minulost. Minulost známe, takže ji můžeme pitvat a analyzovat, ale pro naše přežití je daleko podstatnější a zajímavější přemýšlet o budoucnosti.

ES A biblický příběh?

Hlavní impulz k psaní je pro mne vždy emocionální. Příběh musí vzrušovat v první řadě mě samotného. A příběh Josefa a jeho bratrů ze Starého zákona byl pro mne vždycky tím nejsilnějším. V trilogii pro děti *Spící město* jsem hlavní hrdiny – sourozence – spolu nechal úžasně spolupracovat. Ale možná jsem tam té sourozenecké lásky dal až příliš, tak to v *Nové planetě* vlastně vyvažuji. Mezi sourozenci může doutnat i nenávisť. Potěšilo mě, že na křtu *Nové planety* teolog Marek Orko Vácha označil právě tento biblický příběh za klíčový.

ES Pracuje se už na případném vydání v zahraničí?

Také vnímám, že pro *Novou planetu* je Česko malé, je to příběh, který by patřil do světa. Ale zda se to povede, není vůbec jisté. Rozsah románu je výrazně limitující pro cenu překladu. Podle tabulek britských překladatelů by převod do angličtiny

stál 20 tisíc liber. Celkově je strašně těžké převést velkou knihu napsanou v malém jazyce do velkého jazyka. Zároveň taková kniha už asi není sousto pro malé nakladatelství. Potřebuje velkou propagaci, velké peníze. Je mi 52, tak už by bylo na čase. Přesvědčení, že by to tak mělo být, rozhodně neztrácím. Představuji si *Novou planetu* jako knihu i velkofilm.

ES Co pro to můžete udělat vy?

Teď jsem podepsal smlouvu s jednou literární agentkou.

ES Nadnárodní?

Ne, je odsud, protože velcí agenti se o české autory dobře starat nebudou. Je to pro ně zbytečně složité. Možná bych se díky nakladatelským kontaktům k nějaké velké agentuře i dostal, ale potřebnou péči bych od ní neměl. A já to chápu, nestěžuji si. Na

Foto: EIS Anna Vačková

Vlastně nevím, proč je tu sci-fi tak podceňovaná, když je budoucnost daleko důležitější než minulost.

Už před lety jsem říkal, že Evropě asi nakonec nezbude nic jiného než se uzavřít. Říkal jsem, že buď zůstane otevřená a zanikne, nebo kolem sebe postaví neprodyšnou zeď a zanikne později.

když roste ekonomika. Svaz tomu může napomoci především na poli osvěty. A rozhodující je, jak se k tomu postaví stát. Nejdůležitější, co jsme nedávno řešili, byla sazba DPH. Ta při takto nerostoucím neklesajícím trhu může být určujícím faktorem, jestli nakladatelé daný rok vyjdou, nebo se propadnou do ztráty. Když DPH nejprve během několika let vzrostla z pěti na patnáct procent, tak stát nakladatelům vlastně vzal prostředky, které by jinak šly třeba na investice.

Proč mají mít knihy daňové zvýhodnění před jiným zbožím?

Tuhle otázku slyším často. Já si myslím, že daňový systém je jednou z mála možností státu určit, které statky jsou veřejně prospěšné. A ve chvíli, kdy jsme se rozhodli tady držet malý český jazyk a chceme být konkurenceschopní, tak je potřeba, aby v tom jazyce lidé uměli přemýšlet. Proto je také důležité, aby v tom jazyce byla dostupná důležitá zahraniční díla. Protože jinak ztrácíme krok s konkurencí.

A čtou Češi vůbec?

Pořád si myslím, že je strašně důležité už to knihu doma mít. Například já zrovna teď trídím knihovnu po otci a dostávám se k úžasným spisům. Teprve když je mám doma, před očima, jsou pro mne prospěšné.

Přesto, není 17 až 18 tisíc titulů vydaných každý rok na tuhle zemi příliš?

Ve skutečnosti je to o něco méně. Nicméně německý čtenář má ročně k dispozici 80 tisíc nových titulů a také

není zmatený a v pohodě to funguje.

To je matematicky pořád dvakrát více knih na jednoho Čecha než na Němce.

To je příklad nesmyslného použití statistiky. Když na Frankfurtském veletrhu vidíte, jak skvěle je německý trh strukturovaný a co všechno si mohou dovolit vydat, můžete jim jako český nakladatel jen závidět. A výrazně je to vidět na vědecké literatuře, která se k nám dostává v podobě přístupné pro veřejnost se zpožděním deseti až patnácti let.

Takže vaším argumentem je, že na trhu, kde vychází 17 tisíc knih, může vyjít více celospolečensky významných knih než na trhu o řekněme pěti tisících publikací?

Přesně tak. A souvisí s tím fenomén nahodilé inspirace, který tu je hrubě podceněn. Co se stane, když si biolog přečte práci o fyzikální teorii super strun? Může ho to inspirovat k převratnému objevu v jeho oboru. Nebo také nemusí.

Sledujete nějaký pozitivní trend na českém knižním trhu? Tedy kromě toho, že se tu teď vydává jedna detektivka za druhou po vzoru Skandinávie před těmi deseti lety?

Dlouhodobě roste nabídka dětské literatury. Společnost si tedy uvědomila, že je důležité, aby děti četly. To je slibný začátek.

Celý rozhovor na E15.cz

Martin Vopěnka (52)

Syn bývalého ministra školství České republiky

Petra Vopěnky a Heleny Vopěnkové vystudoval matematiku, nikdy se jí ale nevěnoval. Do roku 1990 pracoval ve Výzkumném ústavu psychiatrickém v Praze. V roce 1999 založil nakladatelství Práh, kde vyšla řada bestsellerů včetně životopisu Steva Jobse. Napsal patnáct románů a povídkových souborů. Žije v Praze s manželkou Annou. Je otcem dvou vlastních a dvou nevlastních dětí.

trhu je neuvěřitelný přetlak titulů. Mně také chodí stovky nabídek na vydání. Většina je anglicky, a jakmile je ta nabídka třeba francouzština, už mám problém, protože si knihu nemohu sám posoudit. Už francouzská kniha mě musí něčím zaujmout víc než většina anglických. A teď si vezměte, že vám přijde román z Gruzie. A my jsme pro anglický trh jako pro nás Gruzie. Jediná šance je, že to máte někde v osudu napsané.

Nahrává Nové planetě aktuální situace ve světě?

V Nové planetě mimo jiné zpracovávám motiv izolacionismu, který je teď aktuální. Já jsem už před lety říkal, že Evropě asi nakonec nezbude nic jiného než se uzavřít. Říkal jsem, že buď zůstane otevřená a zanikne, nebo kolem sebe postaví neprodyšnou zeď a zanikne později. Tehdy jsem byl za

rouhače. Motiv Nové planety, a teď myslím ten uzavřený svět v mé knize, z tohoto pocitu vlastně vychází. Kdo z nás si nikdy nepředstavil, že by se odřízl od problémů Indie, Číny, Afriky? Kdo by si nepřál, aby na světě zůstal jen rozumný počet vyvolených? V těch představách ale každý patří k vyvoleným. No a v Nové planetě několik desítek tisíc lidí vlastních nejvyspělejších technologie tuhle vizi uskutečnilo.

Jste tedy pro to se uzavřít?

Obojí má svá negativa, ale úplně důsledně bráno, jestli chceme přežít, tedy i s evropskými hodnotami a kulturou, budeme se muset uzavřít. Podle mého názoru tu ani globalizace není navěky. Svět se znovu rozdrobí. Z toho hlediska působí dnešní mesianismus Západu jako čiré donkichotství. Na to, abychom prosadili sluš-

nost, lidská práva, hodnoty milosrdenství úplně všude, prostě nemáme nástroje, tedy s výjimkou zbraní. Myslím, že dobrým výsledkem bude, když my sami neztratíme své vlastní hodnoty, tedy především milosrdenství. Proto mám hrůzu z krutých výroků našeho prezidenta a některých extremistů, protože ti naprosto popírají naši kulturu.

Vedle autorské a nakladatelské činnosti se věnujete také knižní kultuře jako šéf Svazu českých knihkupců a nakladatelů. Lze o českém trhu říct, že stagnuje, jak naznačuje letošní zpráva svazu?

Slovo stagnuje je dost široké, lze je vnímat pozitivně i negativně.

Nemyslím to negativně, mohl by také padat.

My jsme rádi, že se drží. Cílem by pak byl růst, zvláště

Tvář dne

„Neříkali jsme, že tam nejsou lidé plní jisté úkoly, mimo jiné ve vojenské oblasti,

řekl ruský prezident Vladimir Putin o přítomnosti Rusů na východě Ukrajiny **str. 10**

Foto: Reuters

Komentář

Bohumil
Pečinka

Praha: protest proti neumětelství

Pražané zřejmě nebudou mít do konce roku kompaktní městskou radu. Když si koalice před více než dvěma měsíci začala odvolávat jednotlivé radní za pomoci opozice, všichni čekali, že nejpozději do poloviny prosince vznikne

nová většina. Nevznikla. Před rokem se zrodila koalice ANO, ČSSD a Trojkoalice.

Babišovo hnutí v čele s Adrianou Krnáčovou od první chvíle vykazovalo známky neschopnosti a nemohoucnosti. Rada nepracovala týmově, její lídr osaměle bloudil palácem na Mariánském náměstí jako Jakeš před 26 lety budovou ÚV KSČ. A když mělo dojít k hlasování, koalice často těsnou většinu nedala dohromady. Za záchrannou brzdu se pokusila zatáhnout Radmila Kleslová, která připravila výměnu primátorky. Pokus ale skončil odchodem Kleslové z čela pražské buňky ANO a pokračující paralýzou. Pak

TOP 09 zvedla bojový prapor a s pomocí koaličních nespokojenců umrtvila vedení Prahy. Ano, koalice vznikají a padají. Například v Ostravě trval pád koalice a vytvoření jiné přesně 36 hodin.

V Praze to však nebylo ani 36 dnů, spíš to vypadá na půl roku. V tuhle chvíli se už rozmazalo, co je příčina a důsledek, kdo padouch a hrdina a Pražané dostávají pod stromeček kolektivní nezodpovědnost většiny zastupitelů. Ti počítají a počítají mandáty a současně spekulují, jestli by takticky nebylo vhodnější to či ono.

Někdejší magistrátní koalice se není schopna obrodit.

Její alternativa (TOP 09, ODS, Trojkoalice, Piráti) se není schopna domluvit, zvláště kvůli odporu Pirátů k ODS. Pak se ale z hlediska politické logiky musí přistoupit k supervelké koalici ANO, ČSSD a TOP 09, možná doplněné o pár přeběhlíků a bez primátorky Krnáčové. Andrej Babiš s Miroslavem Kalouskem sice budou šilet, ale všechny dobré možnosti už byly pohřbeny.

Po volbách 2010 byla na pražském Mariánském náměstí uspořádána demonstrace proti pokračování koalice ODS s ČSSD, jimž řečníci vyčítali neprůhlednost. Za primátorů Svobody a Hudečka přece jen vedení hlavního

města nastoupilo odlišnou cestu. Jak by asi vypadala podobná demonstrace dnes?

Hlavní argument řečníků by mohl znít: Sice nekradete, ale jen proto, že to neumíte. Nedokážete udržet úřednickou činnost v provozní teplotě a máte základní problémy procesně prosazovat projekty. Žije se z podstaty, nikdo nehájí zájmy města proti velkým firmám žijícím z rozpočtu. Marketing převažuje nad politikou a rozhodnutí o investicích. Byl by to protest proti neumětelství, které často přináší ještě větší škody než korupce.

Autor je komentátorem týdeníku Reflex

NA HOUPAČCE

LuSt

Temný komiks o Jacku Rozparovači

BRUTÁLNÍ. Doktor Gull s lidmi nakládá jako s věcmi či stroji. Umí je opravit, ale také rozbít a zničit.

■ Kdo byl ve skutečnosti Jackem Rozparovačem? Jednu z možných odpovědí nabízí kultovní komiks Alana Moorea a Eddieho Campbella *Z pekla*, který opět vychází v nakladatelství BB art.

Stanislav Šulc

Alan Moore patří bezesporu k nejvýraznějším tvůrcům, kteří se kdy věnovali komiksové tvorbě. Z jeho bohaté bibliografie pak vystupuje řada důležitých děl. K těm nejambicióznějším pak patří opulentní grafický román *Z pekla*, který v Česku poprvé vyšel v roce 2003 a nyní se znovu hlásí o pozornost. Černobílý temný komiks si ji pak jednoznačně zaslouží.

Moore se inspiroval teoriemi Stephena Knighta, podle nichž byly vraždy spáchané neznámým Jackem Rozparovačem součástí

větší konspirace vzešlé z okruhu královské rodiny. Měly zastřít narození nelegitimního dědice královského trůnu, o němž právě řada prostitutek věděla. Vedle blízkých spolupracovníků královny Viktorie pak do případu byli také zapleteni zednáři. A oním tajemným Jackem nebyl nikdo jiný než významný lékař Sir William Gull.

Čtenář spolu s Moorem sledují vzestup talentovaného lékaře, který se postupně stává významnou osobou zednářské lóže. I díky tomu je z něj vlivná osobnost lékařského stavu a dostává se do blízkosti královského rodu. Přesto drobnými náznaky Moore posílá dojem, že s doktorem není něco základního v pořádku, že mu chybí jisté vlastnosti tak důležité pro každého člověka. Že jsou pro něj ostatní lidé věcmi, které lze opravovat. Nebo při dostatečném odůvodnění třeba i rozbít a ničit. To se ostatně začne dít.

Mooreův text však není nijak přímočarý. Lineární chronologie

příběhu je neustále nabourávána odskoky do minulosti různých postav, vše prostupují podivné vize a sny. Vše se však trochu srovná ve chvíli, kdy začne pátrání a komiks se změní v zajímavou kriminálku.

Z pekla původně vycházelo na pokračování v letech 1989 až 1996, poprvé vcelku vyšel grafický román v roce 1999. Přesto dílo graficky drží neuvěřitelně pohromadě. Eddie Campbell mu ušil opravdu unikátní temný vizuál, který tomuto příběhu dodává tajemnost, syrovost a krutost. Mooreův text se pak může plně soustředit na psychologii nebo na množství citátů velikanů filozofie a dalších odvětví. Perfektní kus do komiksové sbírky, který v čase rozhodně neztrácí nic ze své působivosti.

Alan Moore, Eddie Campbell: *Z pekla*

Nakladatelství: BB art, 2015

Překlad: Viktor Janiš

Hodnocení: 90 %

Minirecenze

FILM

Zbrusu Nový zákon

(Režie: Jaco van Dormael)

Valonský filmař Jaco van Dormael, autor u nás oblíbeného, ale světově neúspěšného *Pana Nikdo*, se na Štědrý den vrací do našich kin. S komedií o zákeřném Bohu z Bruselu, který nesnáší lidi, a proto vymyslel všechny zákony typu: chleba padá na zem vždy namazanou stranou. V mile satirickém popisu boží každodennosti je film vynalézavě zábavný, ač Dormael fungování svého Boha nemá promyšlené do detailů. Vyobrazení moci nerudných tyranů, kteří si své komplexy hojí na druhých, působí i díky herci Benoitu Poelvoordovi mrazivě přesně. V pozdějších dlouhých částech, v nichž desetiletá boží dcera na útěku z domova poznává šest nových apoštolů, se ovšem hravost mění v ne moc zajímavou, původní ani soudržnou podivnost, která vše spíš zdržuje, než obohacuje. Dormael opět drží palce všem loserům a outsiderům a jeho barevná novinka s krásně vyšívanými titulky je smutno-sladká a příjemně utopická. Jen by mohla být o dost kratší.

Iva Přivřelová

BLU-RAY

V hlavě

(Režie: Pete Docter)

Jeden z nejlepších filmů letošního roku a pravděpodobně jasný vítěz Oscara pro animák roku, snímek *V hlavě*, vychází na perfektním Blu-rayi. Obrazově opulentní pohádka odehrávající se v hlavě malého

děvčete je nápaditá, mnohdy možná až moc chytrá na to, aby si ji užily opravdu malé děti. Ale ty odrostlejší si barevný film užijí naplno. Sympatická je celá škála zvukových formátů, díky nimž si film užijí diváci s jakoukoli zvukovou aparaturou. Za pozornost stojí také bonusy, které jsou podobně hravé jako samotný film (kratásky Láva a Rileyno první rande) nebo dojemně a záslužně jako poselství snímku (dokument o členkách štábu, které vyprávějí, jak jsou pro ně tento film a vůbec angažmá u Pixaru důležité).

Stanislav Šulc

Foto dne

Foto: reuters

LAUREÁT. Odvolaný šéf Světové fotbalové federace Sepp Blatter, který je obviněn z rozsáhlé korupce, přijíždí do sídla FIFA v Curychu. Magazín *Weltwoche* ho vyhlásil švýcarskou osobností roku za celosvětovou humanitární činnost. „Ve skutečnosti bych měl dostat diplom za všechno, čeho jsem dosáhl,“ dodal k tomu skromně Blatter. Ruský prezident Vladimir Putin na výroční tiskové konferenci v Moskvě zopakoval svůj názor, že by fotbalový boss měl dostat Nobelovu cenu míru.

Tip pro volný čas

ARCHITEKTURA

Za sakrálními skladbami do Fragnerovy galerie

Na tři desítky kaplí, kostelů a drobných staveb představuje ode dneška do 7. února pražská Galerie Jaroslava Fragnera na výstavě nazvané *Sakrální prostor*. Pod působivými realizacemi jsou podepsáni proslulí evropští architekti jako Mario Botta, Peter Zumthor, Fernando Menis nebo studio Marte.

HUDBA

Na obří taneční party Magnetic Festivalu

V multifunkční hale PVA Expo Praha se dnes koná osmý ročník mezinárodního festivalu elektronické hudby *Magnetic Festival*. Hala se promění v obří taneční klub s nejmodernější světelnou a zvukovou technikou, velkokapacitními bary a veškerým zázemím tak, aby vyhovoval potřebám až deseti tisíc tanečníků.

LIDOVÁ ŘEMESLA

Do Třebechovic pod Orebem za betlémy

Návštěvníky Třebechovic pod Orebem čekají v sobotu Třebechovické betlémské trhy. Akci, která nabídne atmosféru staročeských Vánoc, provází bohatý kulturní program, živý betlém a desítky řemeslných stánků. Volně přístupné bude i Třebechovické muzeum betlému s netradičně nasvíceným Proboštovým betlémem.

TRHY

Za nákupy na United Pacool Market

Tým *United Islands of Prague* přichystal prostor, kde se od pátku do neděle v netradičně pojatém Kongresovém centru Praha protnou kulturní akce s vánočním trhem. Na *United Pacool Market* bude k mání vše od designu, umění a módy přes knihy, hudbu, literaturu a šperky až po stromky, kapry či svařák.

SPORT

Za siláky soutěžícími v přetahování

Nejlepší borci v silovém přetahování (mas-wrestlingu) čeká v neděli finále 1. ročníku *Pražského poháru*. Diváci mohou posoudit půvab starověkého sportu v podání reprezentantů z Maďarska, Polska, Slovenska a Česka. Po soutěži se uskuteční nábor nových členů do týmu *Coastal Mountain Wrestling Association*. /bo/